

**College van Gedeputeerde Staten  
statenvoorstel**

DATUM	21-04-2015	NUMMER PS	PS2015RGW07
AFDELING	FLO/ UFL	COMMISSIE	RGW
STELLER	S. van Schaik/ E. Versloot	DOORKIESNUMMER	06-21124592/ 030-2582156
DOCUMENTUMNUMMER	814EFB08	PORTEFEUILLEHOUDER	Krol/ Pennarts

---

**Titel** : IGP-Realisatieplan 'Verbreding Lekkanaal/ bedrijvenpark Het Klooster'

---

### **Inhoudsopgave**

Ontwerpbesluit pag. 4

Toelichting pag. 5

Bijlage(n):

1. IGP-realisatieplan 'Verbreding Lekkanaal / bedrijvenpark Het Klooster' (814EFB0A)
  2. Begrotingswijziging (814EFE47)
- 

Aan Provinciale Staten,

Voorgesteld wordt:

1. Het IGP-realisatieplan (bijlage 1) 'Verbreding Lekkanaal / bedrijvenpark Het Klooster' vast te stellen;
2. Uit het IGP-investeringsbudget € 0,5 miljoen beschikbaar te stellen voor de nieuwe ruimtelijke inpassing;
3. De begrotingswijziging (bijlage 2) vast te stellen om € 0,5 miljoen voor het realisatieplan 'Verbreding Lekkanaal/ bedrijvenpark Het Klooster' te onttrekken aan de reserve IGP/RAP.

### **Inleiding**

#### *Voorgeschiedenis*

De verbreding van het Lekkanaal en de realisatie van bedrijvenpark Het Klooster in Nieuwegein zijn geregeld in een bestuursovereenkomst tussen Rijk, provincie en gemeente Nieuwegein uit 2012 en in het bestemmingsplan Het Klooster uit 2005. Het Lekkanaal vormt de belangrijkste rechtstreekse hoofdvaarwegverbinding tussen de havens van Rotterdam en Amsterdam. Voor de meer dan 50.000 vrachtschepen op jaarbasis dreigt de monumentale binnenvaartsluis een knelpunt in deze verbinding te worden. Daarom is verbreding van het Lekkanaal en de bouw van een 3e sluiscolk noodzakelijk. De verbreding van het Lekkanaal is een forse ruimtelijke ingreep in het waardevolle Linieland van de Nieuwe Hollandse Waterlinie (hierna: NHW). De oude linedijk wordt verwijderd, diverse kazematten en andere relicten van de NHW worden verplaatst en het gebied tussen het water en bedrijvenpark Het Klooster moet heringericht worden. Uit een in 2013 uitgevoerde Heritage Impact Assessment blijkt dat het ongewijzigd uitvoeren van deze plannen de waarden van de NHW substantieel zouden aantasten en dat daarmee de nominatie van de NHW als Unesco-Werelderfgoed ernstig in gevaar wordt gebracht. Onder leiding van de provincie is er met alle betrokken partijen een nieuw ruimtelijk inrichtingsvoorstel uitgewerkt met een zo optimaal mogelijke inpassing van de NHW (vanaf nu het inpassingsvoorstel genoemd). Op 17 juni 2014 bent u geïnformeerd over deze gebiedsontwikkeling en over de brief waarin de provincie, samen met de gemeente Nieuwegein en de Enveloppecommissie Linieland, de Minister van Infrastructuur en Milieu vragen om een aanvullende bijdrage van € 2,5 miljoen aan het nieuwe ruimtelijk inpassingsvoorstel. In de brief is ook opgenomen dat indien de minister daarmee instemt, gemeente Nieuwegein tenminste € 0,4 miljoen zal bijdragen en de provincie de bestuurlijke ambitie uitspreekt € 0,5 miljoen bij te dragen vanuit het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma (hierna: IGP). Zoals aangekondigd in de voortgangsrapportage van het IGP van november 2014 heeft de minister de bijdrage van € 2.5 miljoen toegezegd en leggen wij u nu het IGP-realisatieplan voor. Met het bijgevoegde realisatieplan onderbouwen wij dat de inzet van IGP-investeringsbudget

voldoet aan de IGP-criteria en maken wij duidelijk hoe met de inzet van deze middelen de integrale gebiedsontwikkeling tot uitvoering kan komen.

#### *Essentie / samenvatting*

De verbreding van het Lekkanaal en de aanleg van de derde kolk bij de Beatrixsluis zijn forse ruimtelijke ingrepen die grote invloed hebben op de waarden van de NHW. De afgelopen maanden is door de provincie, de gemeente Nieuwegein en Rijkswaterstaat hard gewerkt aan het verder optimaliseren van de ruimtelijke inpassing van de NHW (inclusief verbindingen met economie, landschap en recreatie) en het rondkrijgen van de onderliggende exploitatie. De nieuwe ruimtelijke inpassing houdt in dat een deel van een aantal kavels op bedrijvenpark Het Klooster niet meer uitgeefbaar is. Hier loopt de gemeente inkomsten mis. Daarnaast zijn er kosten gemoeid met het inrichten van de gronden (rietoever, waterrijk rietland en wandel/ fietspaden) en leidt de inpassing ook tot extra plankosten (aanpassen bestemmingsplan en archeologisch onderzoek). Op sommige plekken leidt het echter ook tot een financieel voordeel voor de gemeente Nieuwegein, omdat er minder kosten zijn voor bouwrijp maken en de gemeente rentevoordeel ondervindt van de bijdrage van het Rijk en de provincie, indien deze tijdig worden uitgekeerd. Met al deze zaken is rekening gehouden in de financiële onderbouwing van deze inpassing, die uitkomt op een totale investering van € 3,4 miljoen. Gemeente Nieuwegein is verantwoordelijk voor de uitvoering en het beheer van de inpassing. De eventuele risico's (bijvoorbeeld hogere plankosten) zijn voor rekening van de gemeente Nieuwegein.

De afspraken zullen na vaststelling van het realisatieplan door PS, door de drie partijen gezamenlijk juridisch worden vastgelegd in een realisatieovereenkomst en in de eerste week van juli 2015 worden ondertekend. Daarna zal de financiële bijdrage uit het IGP-investeringsbudget via een beschikking worden verleend aan de gemeente Nieuwegein.

#### *Meetbaar / beoogd beleidseffect*

Realisatie van een gedragen ruimtelijke inrichting die voor de regio belangrijke economische ontwikkelingen uitvoerbaar maakt (de verbreding van het Lekkanaal en de verdere realisatie van bedrijvenpark Het Klooster); op een zodanige manier dat er optimaal rekening wordt gehouden met de cultuurhistorische en natuurwaarden in het gebied. Waarden die door een goede ontsluiting door fietsers en wandelaars straks ook actief ervaren kunnen worden. Met deze inpassingsafspraken wordt tevens voorkomen dat:

- de zogenaamde Outstanding Universal Values van de NHW substantieel worden aangetast;
- de Werelderfgoed-nominatie van de NHW gevaar loopt.

#### **Financiële consequenties**

Voorgesteld wordt om een eenmalige bijdrage van € 0,5 miljoen uit het IGP-investeringsbudget in te zetten om de realisatie van deze ruimtelijke inpassing mogelijk te maken.

#### **Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid**

De oorspronkelijke plannen voor dit gebied brachten de nominatie van NHW als Unesco Werelderfgoed in gevaar. Met dit realisatieplan en de gezamenlijke investering van € 3,4 miljoen is dit risico ondervangen, waarbij tegelijk andere doelen worden mee gekoppeld. Dit is een mooi resultaat die wel een aanzienlijke investering vraagt, waarvan overigens het Rijk het grootste deel van de investering voor haar rekening neemt.

#### **Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven**

Er is door Rijkswaterstaat en de gemeente Nieuwegein eerder geprobeerd om tot inpassingsvoorstellen te komen. Dit is vastgelopen om financiële redenen. Rijkswaterstaat gaf aan dat zij geen verantwoordelijkheid kan nemen voor de financiële gevolgen van de inpassingen buiten hun plangebied. En de gemeente Nieuwegein bevindt zich niet in een financiële positie om aanpassingen in het projectgebied te doen die een substantieel negatief gevolg hebben op de exploitatie van Het Klooster. De procesrol van de provincie heeft geleid tot een gezamenlijk gedragen voorstel en een verzoek aan de minister voor een bijdrage van € 2,5 miljoen. De toezegging daarvan maakt dat we nu tot een haalbaar plan zijn gekomen.

#### **Effecten op duurzaamheid**

Met het realiseren van de nieuwe ruimtelijke inpassing komen in Het Klooster people, planet en profit samen. Dit blijkt onder meer uit:

- Een zo optimaal mogelijke inpassing van de NHW, met draagvlak bij alle overheidspartijen, het kwaliteitsteam voor de NHW en de Enveloppecommissie Linieland;
- Een verbetering van de recreatieve infrastructuur en beleving van het gebied voor wandelaar en fietser;
- Een versterking van de natuurwaarde in de hele noord-zuidverbinding langs het lekkanaal en langs de Schalkwijkse Wetering;
- Het zo uitvoerbaar maken van voor de regio belangrijke economische ontwikkelingen (de verbreding van het Lekkanaal en de verdere realisatie van bedrijvenpark Het Klooster)

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter,

Secretaris,

Provinciale Staten van Utrecht in vergadering bijeen op dinsdag 26 mei 2015;

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 22 april 2015, afdeling FLO, nummer 814EFB08;

Overwegende dat:

- Het Lekkanaal bij Nieuwegein wordt verbreed en dit een aantal waarden van de NHW aantast;
- Uit de Heritage Impact Assessment voor de Unesco Werelderfgoed bleek dat de impact van het oorspronkelijke inpassingsplan op de NHW zodanig is dat de nominatie van de NHW als Unesco Werelderfgoed in gevaar komt;
- Gemeenten Nieuwegein, provincie, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, Rijkswaterstaat, kwaliteitsteam NHW, Rijksadviseur voor het landschap, adviseur ruimtelijke kwaliteit van de provincie Utrecht, enveloppecommissie Linieland en liniecommissie, onder leiding van de provincie gezamenlijk een nieuw inrichtingsvoorstel hebben opgesteld met een zo optimaal mogelijke inpassing van de NHW, die op draagvlak kan rekenen van alle betrokken partijen;
- De kosten voor deze inrichting in totaal € 3,4 miljoen zijn en de Minister van Infrastructuur & Milieu hieraan € 2,5 miljoen wil bijdragen en de gemeente Nieuwegein € 0,4 miljoen.

Gelet op:

- Met de uitvoering van de nieuwe ruimtelijke inpassing wordt voorkomen dat de werelderfgoednominatie van de NHW gevaar loopt
- Met de uitvoering van de nieuwe ruimtelijke inpassing een duurzame gebiedsontwikkeling wordt gerealiseerd die ook bijdraagt aan economisch, recreatieve en natuurambities van de provincie;
- Dat de bijdrage van de Minister van I&M alleen stand houdt als provincie en gemeente ook investeren:
- Met de bijdrage uit het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma er dekking is voor de nieuwe ruimtelijke inpassing;

Besluiten:

1. Het IGP-realisatieplan (bijlage 1) 'Verbreding Lekkanaal / bedrijvenpark Het Klooster' vast te stellen;
2. Uit het IGP-investeringsbudget € 0,5 miljoen beschikbaar te stellen voor de nieuwe ruimtelijke inpassing;
3. De begrotingswijziging (bijlage 2) vast te stellen om € 0,5 miljoen voor het realisatieplan 'Verbreding Lekkanaal/ bedrijvenpark Het Klooster' te onttrekken aan de reserve IGP/RAP.

Voorzitter,

Griffier,

## 1. Wettelijke grondslag

Artikel 158 van de Provinciewet

## 2. Beoogd effect

Realisatie van een gedragen ruimtelijke inpassing die voor de regio belangrijke economische ontwikkelingen uitvoerbaar maakt (de verbreding van het Lekkanaal en de verdere realisatie van bedrijvenpark Het Klooster); op een zodanige manier dat er optimaal rekening wordt gehouden met de cultuurhistorische en natuurwaarden in het gebied. Waarden die door een goede ontsluiting door fietsers en wandelaars straks ook actief ervaren kunnen worden. Met deze nieuwe ruimtelijke inpassing wordt tevens voorkomen dat:

- de zogenaamde Outstanding Universal Values van de NHW substantieel worden aangetast;
- de Werelderfgoed-nominatie gevaar loopt.

## 3. Effecten op duurzaamheid

Met het realiseren van de nieuwe ruimtelijke inpassing komen in Het Klooster people, planet en profit samen. Dit blijkt onder meer uit:

- Een zo optimaal mogelijke inpassing van de NHW, met draagvlak bij alle overheidspartijen;
- Een verbetering van de recreatieve infrastructuur en beleving van het gebied voor wandelaar en fietser.
- Een versterking van de natuurwaarde in de hele noord-zuidverbinding langs het lekkanaal en langs de Schalkwijkse Wetering
- Het uitvoerbaar maken van voor de regio belangrijke economische ontwikkelingen (de verbreding van het Lekkanaal en de verdere realisatie van bedrijvenpark Het Klooster)

## 4. Argumenten

De verbreding van het Lekkanaal en de realisatie van bedrijvenpark het Klooster zijn van groot economisch belang. Echter ook het behoud en bescherming van het erfgoed van de Nieuwe Hollandse Waterlinie verdient hoge prioriteit. Zeker nu de NHW op de nominatie voor de werelderfgoedlijst staat. Met het realiseren van de nieuwe ruimtelijke inpassing zoals opgenomen in het realisatieplan, voorkomen we niet de negatieve gevolgen die de verplaatsing van de kazematten en de relictten heeft op de NHW; maar wordt de NHW wel zo optimaal mogelijk ingepast en zichtbaar gemaakt. Daarnaast wordt de beeldkwaliteit van het bedrijvenpark verhoogd, is er rekening gehouden met het behouden en versterken van de natuurwaarden in het gebied en wordt het gebied beter ontsloten voor recreanten (fietsers en wandelaars). De betrokkenheid en de financiële bijdrage van de provincie is essentieel in deze gebiedsontwikkeling. Onder leiding van de provincie zijn er de afgelopen 12 maanden belangrijke stappen gezet. Alle partijen hebben zich gecommitteerd aan de uitvoering en zijn bereid naar belang en naar kunnen bij te dragen aan het project. Daarnaast is er een toezegging van de bijdrage van € 2,5 miljoen door de minister, dat enkel stand houdt als de andere partijen (gemeente en provincie) ook een bijdrage leveren.

## 5. Kanttekeningen

De gemeente Nieuwegein moet de aanpassingen nog verwerken in het bestemmingsplan. Na het vaststellen van het hernieuwde beeldkwaliteitsplan zal dit proces in gang worden gezet. B&W van gemeente Nieuwegein heeft zich gecommitteerd aan de uitvoering en beheer (plus eventuele risico's) en de gemeentelijke financiële bijdrage van €0,4 miljoen. Dit is een zelfstandig besluit van het college (valt binnen de grondexploitatie), de raad is in de zomer van 2014 hierover geïnformeerd. Na besluitvorming in PS over het IGP-realisatieplan worden de afspraken tussen provincie, gemeente Nieuwegein en Rijk nog juridisch vastgelegd in een realisatieovereenkomst. Een vastgesteld bestemmingsplan waarin alle inpassingen staan (uiterlijk 1 jaar na ondertekening van de overeenkomst) is een harde randvoorwaarde voor de financiële bijdrage van de Minister.

## 6. Financiën

De kosten voor de nieuwe ruimtelijk inpassing worden gedeeld door het Rijk, de provincie en de gemeente. De provincie levert een bijdrage van €0,5 miljoen uit het IGP-investeringsbudget. Dit is een eenmalige bijdrage vanuit de provincie en dit geldt ook voor de bijdrage van € 2,5 miljoen vanuit het Rijk. Gemeente Nieuwegein draagt €

0,4 miljoen bij en is verantwoordelijk voor de uitvoering en het beheer van de inpassing en de daarbij behorende mogelijke financiële risico's.

#### **7. Realisatie**

Tijdens bestuurlijk overleg tussen Rijkswaterstaat, gemeente Nieuwegein, enveloppencommissie Linieland en Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed op 11 maart jl. is het definitieve inpassingvoorstel, inclusief de financiële onderbouwing, goedgekeurd. Hierbij liggen de afspraken vast over wat er uitgevoerd moet worden en hoe dit gefinancierd wordt. Op basis van de hierboven genoemde bedragen committeert de gemeente Nieuwegein zich aan de uitvoering en beheer. De gemeente is gestart met het aanpassen van het beeldkwaliteitsplan, deze zal in juni 2015 worden vastgesteld en vervolgens zal de benodigde bestemmingsplanwijziging in gang worden gezet.

#### **8. Juridisch**

Bij de vaststelling van het IGP is afgesproken dat het Realisatieplan door Provinciale Staten wordt vastgesteld. Op basis van dit Realisatieplan stellen Provinciale Staten IGP-middelen beschikbaar. Deze middelen worden verstrekt op basis van de 'Uitvoeringsverordening subsidie Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma, provincie Utrecht'.

#### **9. Europa**

Er is niet gebleken dat er Europeesrechtelijke risico's zijn.

#### **10. Communicatie**

Nu geen externe communicatie. Voor de ondertekening van de overeenkomst in de eerste week van juli 2015 brengen de drie samenwerkende overheden (gemeente Nieuwegein, RWS en de provincie Utrecht) een gezamenlijk persbericht uit en wordt er een persmoment georganiseerd.

#### **11. Bijlagen**

- IGP-Realisatieplan verbreding Lekkanaal/ Bedrijvenpark Het Klooster
- Begrotingswijziging